

अज्ञसंभूतो ब्रह्मायदधिष्ठाय स्थितः कर्त्तरिक्तः तत्पद्ममंभश्च विलोक्य कथंभूतं पद्ममंभश्च तेन प्रलयकालेन कृतं वीर्यं यस्य तेन वायुना कं पितं न्यपा-
दित्युत्तरेणान्वयः ॥ ५ ॥ विवृद्धं विज्ञानं बलं च यस्य न्यपात् सर्वं पीतवान् ॥ ६ ॥ पुष्करं पद्मं प्राग्लीनान् त्रींलोकान्कल्पितास्मि स्रक्ष्यामि ॥ ७ ॥
भगवता स्वयं करणीये कर्मणि चोदितो नियुक्तः सन् तदा पद्मकोशं प्रविश्य तमेकमेव त्रिधा लोकत्रयरूपेण व्यभांक्षीत् विवभाज एकेन कमलमुकुले
न कथं लोकत्रयसृष्टिरित्यसंभावनां वारयितुं तस्य विशालता माह द्विसप्तधा चतुर्दशलोकरूपेण उरुधाततोऽपि बहु प्रकारेण भाव्यं भावयितुं योग्यम्
अतो न तेन त्रिलोकीकरणं चित्रमित्यर्थः ॥ ८ ॥ त्रिलोकीरूपेणैव विभागे हेतुमाह एतावान् त्रिलोकीरूपः जीवलोकस्य जीवानां भोगस्थानस्य प्र

तद्विलोक्या अज्ञसंभूतो वायुना यदधिष्ठितः ॥ पद्ममंभश्च तत्कालकृतवीर्येण कं पितम् ॥ ५ ॥ तपसा त्वेधमानेन
विद्यया चात्मसंस्थया ॥ विवृद्धं विज्ञानं बलं न्यपाद्वायुं सहांभसा ॥ ६ ॥ तद्विलोक्य वियद्वापि पुष्करं यदधिष्ठि-
तम् ॥ अनेन लोकान् प्राग्लीनान्कल्पिताऽस्मीत्यर्चितयत् ॥ ७ ॥ पद्मकोशं तदा विश्य भगवत्कर्मचोदितः ॥ ए-
कं व्यभांक्षीदुरुधा त्रिधा भाव्यं द्विसप्तधा ॥ ८ ॥ एतावान् जीवलोकस्य संस्थाभेदः समाहृतः ॥ धर्मस्य त्वनिमि-
त्तस्य विपाकः परमेष्वसौ ॥ ९ ॥ विदुर उवाच यदा त्वबहुरूपस्य हरेरद्भुतकर्मणः ॥ कालाख्यं लक्षणं ब्रह्म
न्यथा वर्णय नः प्रभो ॥ १० ॥

त्यहं सृज्यस्य संस्थाभेदो रचना विशेष उक्तः ननु परमेष्वसौऽपि जीवत्वा विशेषाद्ब्रह्मलोकस्या-
पि किमिति प्रत्यहं सृष्टिर्न भवति तत्राह हियस्मादनिमित्तस्य निष्कामस्य धर्मस्य विपाकः फलरूपोऽसौ उपलक्षणमेतत् सत्यलोकस्य महः प्रभृति
लोकानां तद्वासिनां त्रैलोक्यस्य काम्यकर्मफलत्वात् कल्पमुत्पत्तिविनाशौ भवतः महः प्रभृतीनामुपासना समुचितनिष्कामधर्मफलत्वात् द्विपरा-
र्थपर्यंतं न नाशः तत्र स्थानां च ततः परंप्रायेण मुक्तिरिति भावः ॥ ९ ॥ कालभेदेन लोकसृष्टिभेदं श्रुत्वा तमेव कालं जिज्ञासुः पृच्छति यत्कालाख्यं ल-
क्षणं स्वरूपमात्थ अब्रवीः कथं कालः कल्पते किं वा तस्य सूक्ष्मं स्थूलं च रूपमिति यथा वर्णयेत्यर्थः ॥ १० ॥